

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 44

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"והלכת בדרכיו" 'מה הוא רחום אף אתה היה רחום'

אהבת הזולת פירושה, לדעת מה חסר לו. אם נדאג גם למחסורו הרוחני, המקטרג לא יוכל עלינו. דברים מתוך הרצאה של הרב אמנון יצחק

צומח, הכל נזונים מהקב"ה, בכל רגע, מה שצריכים. אם יש מליונים, מליונים של סוגים ומינים, של בעלי חיים וצמחים וכולם מקבלים את המזון בעתו, אזי, גם אנחנו נקבל בעתו. קצת פחות, קצת יותר, אבל נקבל מה שנקצב לנו. אבל רוחניות צריך לדאוג לעצמו, אם אין אני לי מי לי? וכשאני לעצמי מה אני? ואם לא עכשיו אימתי? ולא צריך לדאוג רק לעצמו, אלא, הוא צריך גם לדאוג לזולתו. כל אחד צריך לדאוג לשני, שיהיה לו גם רוחניות, שיהיה לו חלק לעוה"ב, שגם הוא יזכה לגן עדן, זה מה שהקב"ה מצפה מבניו.

עולם הזה, נבנה בחסד. הקב"ה לא היה חייב מאומה לאף אחד, כשהוא ברא את עולמו, כיון שלא היה אף אחד. הוא עשה חסד גמור עם הבריות שבראן לאחר מכן. הוא הכין להם עולם. כשאתה זוכה להביא תינוק לעולם, אתה מכין לו

חדר ומטה, כל מה שצריך, כדי שלא יחסר לו כלום. זה חסד. כשם שהקב"ה הכין את עולמו בחסד, גם אנחנו מצד הרמיון לקב"ה, צריכים לעשות חסד עם בריותיו. להיות דומים לו עד כמה שאפשר. לכן התורה מצוה **"והלכת בדרכיו"** 'מה הוא רחום אף אתה היה רחום, מה הוא חנון אף אתה היה חנון, מה הוא גומל חסדים אף אתה היה גומל חסדים'. הקב"ה מצפה מאתנו שנהיה דומים לו במעשינו, הכי קרוב שאפשר. מי מאתנו לא רוצה שבניו יהיו סמוכים לשלחנו? מי רוצה שילד אחד

שנים לחיות חיים משותפים כבר הודיעו בכך, כי הם מוכנים להשתתף ולחלוק בכל, אם כן מדוע בדרך כלל, לא כל אחד דואג לשני? למה כל אחד דורש מהשני? ובמקום לתת, הוא מבקש.

עלינו להסתכל על חברינו ועל הסביבה במבט שמסתכלים על ילד. אמנם הוא לא שלנו, אבל הוא ילד של הקב"ה. כולנו ילדים של הקב"ה, **"בנים אתם לה"**

אלקיכם ויש לנו הזדמנות לעזור לכן של הקב"ה. הקב"ה הכל יכול, בודאי יחזיר לנו ובגדול. אם אתה תעזור לכן שלו, וראי שהוא יעזור לך.

מה זו אהבה? האהבה האמיתית אומר ר' יונתן אייבשיץ זצ"ל, האהבת חנם האמיתית היא, לדאוג לרוחניות של השני. לגשמיות דואג הקב"ה. מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה ועד אחרית שנה, אבל על רוחניות הוא צריך לעמול בעצמו. **"פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון"** לא רק לבני אדם, לא רק לבניו, אפילו לנמלים, מקקים, דגים, עופות, צפורים,

עם ישראל גלו מארצם בגלל שנאת חנם. עד היום לא תקנו את השנאת חנם. בנין בית שלישי והגאולה תלויים בזה, שעם ישראל יפסיק משנאה זו ותהיה לו אהבת חנם. צריך שהאחד יאהב את השני. מה זה לאהוב אחד את השני?

לאהוב אחד את השני פירושו של דבר, שכל אחד מאתנו יהיה אכפת לו מהשני וידאג לחסרונו של השני. מהי אהבה? ידיעת חסרונו של השני. אדם שאוהב, יודע מה חסר לשני ומשלים את חסרונו - זוהי אהבה. אמא אוהבת את הבן שלה. איך אנחנו יודעים? משום שהאמא יודעת מה חסר לבנה והיא נותנת לו תמיד בזמן: אוכל, שתיה, מלבוש וכסות, חמום וכל מה שצריך לו ואין זה משנה באיזו שעה.

לדוגמא: בשתים וחצי בלילה יוסי מתעורר ופונה לאשתו: "שושי, את מוכנה להכין

לי תה"? והיא ממלמלת לו "יוסי מה קרה לך, בשתים וחצי בלילה כוס תה? למה לא שתית, לפני שעלית לישון"? אבל יוסי בשלו: "שושי, אני צמא". "אוי, תפסיק כבר, תן לישון" - היא רוטנת לו. "אבל שושי, לפני חצי שעה התינוק שלנו בן חדש בכה ואת קמת ונתת לו אוכל. הוא רק חדש פה ואני שלשים שנה מפרנס אותך, לא מגיע לי כוס תה"? ואז שושי מתרצה ועונה לו: "אתה יודע מה, תעשה לשנינו". מסקנה: שושי אוהבת את עצמה. ומה עם יוסי? הוא לא כמו הילד? מסתבר שלא. אהבה, פירושה ידיעת החסר לשני, הדאגה לו והשלמת חסרונו. כשמחליטים

דף חדש

מצוה ללמוד כל התורה כולה

'המשכח דבר אחד מתלמודו עובר בלאו' ואם אין מצוה וחיוב ללמוד כל התורה כולה, איך זה שמי שלמד ושכח, גרוע יותר? דברים המלוקטים על פי תשובותיו של רבי משה פיינשטיין זצ"ל ומובאים לקראת פתיחת המחזור החדש של למוד 'הדף היומי'

שמחת סיום מסכת, הוא על כל לומדי תורה

באיש שכבר למד כל התורה כולה והוא זכרן גדול, שאין לחוש לשכחה, שמכל מקום מצד מצות למוד תורה בעצם שחייב ללמוד ביום ובלילה, סגי בפרק אחד שהוא קביעות מועט, אבל איש כזה כמעט שאינו מן המציאות. אך יש דין זה, גם באיש שלא למד עדין כל התורה וגם יש לחוש לשכחה, אבל הוא אנוס משום שטרוד בפרנסתו כל היום, שמכל מקום צריך לכל הפחות, לקיים מצות למוד התורה, אף שהוא אנוס מלקיים מצות למוד כל התורה.

וקיום מצות למוד כל התורה יש בלמוד 'הדף היומי' שהרי ללמוד במשך ז' שנים כל הש"ס ולכן הוא ענין גדול מאד.

קבלתי הזמנת כבוד תורתו, לסיום מסכת שבת בשעור 'הדף היומי' שלומד בחבורה של תלמידי חכמים, היה ברצוני להיות בצוותא חדא בשמחה של מצוה עם כבוד תורתו והמסייעים החשובים וגם כי שמחת סיום מסכת הוא לא רק על המסייעים, אלא על כל לומדי תורה, כמפורש בשבת (ק"ח). 'אמר אביי תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן' אף שאביי משמע שלא סיימה.

ואף שרש"י פירש על זה, שאביי ראש ישיבה היה ומשמע שרק על רבו של המסייעים איכא מעלת שמחה זו, דאם לא כן, לאיזה צורך כתב כאן, שהיה ראש ישיבה? מ"מ יש ללמוד שגם לת"ח אחרים, יש על כל פנים שמחה כשמסייע צורבא מרבנן, אף שאינו תלמידו, דאם לא שייך כלל לאחרים, גם לרבו אין טעם שיהיה עליו מצוה לעשות יו"ט, אבל כיון ששמחת למוד תורה אפילו של אחד, הוא שמחה של כל ת"ח, שייך, שעל הרב שגרם לזה וסייעוהו בלמודו, יהיה מעלה, לעשות גם יום טוב.

יש מצוה שילמד כל התורה

בדבר עצם למוד 'הדף היומי', שהנהיג הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ונתקבל בעולם, הוא ענין גדול, מלבד עצם מצות למוד תורה שמקיים בכל מה שילמד, אף רק מסכתא אחת כל ימי, הרי יש מצוה שילמד כל התורה שבכתב ושבעל פה. כמבואר בקדושין (ל). שילמדו מקרא משנה תלמוד הלכות ואגדות ועכ"פ ברש"י שם מפורש, שמחויב ללמוד כל התורה.

ומוכרח זה ממנחות (צ"ט): 'המשכח דבר אחד מתלמודו עובר בלאו' ואם אין מצוה וחיוב ללמוד כל התורה כולה, איזה גרעון יש במי שלמד ושכח? דבלא למוד כלל, הא ודאי אינו יודע, לכן מוכרח לומר, שיש מצוה וחיוב ללמוד כל התורה כולה.

וכן מוכרח ברמב"ם (פ"א תלמוד תורה ה"י) שכתב: 'עד אימתי חייב ללמוד תורה, עד יום מותו, שנאמר ופן יסורו מלבבך וכל זמן שלא יעסוק בלמוד הוא שוכח'. ואם אין חיוב ללמוד כל התורה, אלא רק כשלמד, יש איסור לאו מלשכות, נמצא שאינו מחויב ללמוד כל העת, אלא רק מי שכבר למד הרבה מחויב כדי שלא ישכח והלא הרמב"ם אומר זה על כל אדם, שחייב ללמוד עד יום מותו, אלא הוא משום, דמלאו דשכחה, ידעינן שיש חיוב ללמוד כל התורה כולה, אך, אף שלמד כבר כל התורה, מחויב ללמוד בכל העת, כדי שלא ישכח.

'הדף היומי' ומצות למוד כל התורה

ונמצא לפי זה שמה שאמר רבי אמי במנחות (שם) 'שבפרק אחד שחרית ופרק ערבית יוצא ידי חובתו', הוא לכאורה, רק

מקור ללמוד דף גמרא

משמע מהרמב"ם שיש מצוה חיובית על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את כל התורה, שהרי נקט גם חיוב זה בפ"א ה"י, שהוא החיוב שעל כל אחד ואחד מיישראל, שצריך ללמוד עד יום מותו, מטעם שכל זמן שלא יעסוק בלמודו הוא שוכח, מזה הכרח שגם צריך ללמוד, דאל"כ לא היה שייך לאסור השכחה.

אבל חיובו הוא רק בזמן שקבע לקיים מצות הלמוד והיינו שצריך להשתדל שילמד בכל יום פרק אחד. אבל הוא למוד שלא בעיון, שהרי א"א בזמן קצר ללמוד בעיון. אלא שהלמוד בעיון לא שייך למצוה זו שנאמרה בפ"א, ששייך לקיימה, אף אלו שלומדים רק זמן קטן ביום וזמן קטן בלילה.

והוא מקור ללמוד דף גמרא שהיה ברוב ערי ישראל ואולי כולן, שהיה חברה ש"ס, בין ללמוד בחבורת בעלי בתים כל הש"ס והרב למד זה עמהם, בין לחלוקת הש"ס לבעלי הבתים היכולין ללמוד גם בעצמן, שילמדו בעיר כל הש"ס, גם על ידי הבעלי בתים. וכשהיו בעיר הרבה בתי כנסיות, היה זה ברוב בתי כנסיות, בכל בית כנסת, לעצמה.

וכשהתחילו מתרשלין בזה, הונהג על פי הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל שהיה אב"ד ור"מ בלובלין, שיהיה 'דף היומי' כללי קבוע בכל העולם. שבלמוד זה מקיימין למוד כל תורה שבעל פה שנכתבה על ידי רב אשי ורבינא, שזה שייך להחשיב כולה תלמודא.

ואף שאין לומדין גם תלמוד ירושלמי, מחמת שקשה הלמוד בירושלמי, מפני שאין עליו פירוש מבוואר בלשון קצר וברור ונכון, כפירוש רש"י על הבבלי, מחמת שהתלמוד בבלי עיקר להלכה. וגם דורות הקדמונים היו הרבה גם חכמים גדולים, שלא למדו את הירושלמי וגם הרבה שלא ראו אותו מפני שלא העתיקו אותו הסופרים כל כך, כבבלי. שלכן החשיבו לענין הלמוד דתושבע"פ שחייבו גם את בעלי הבתים ללמוד, רק תלמוד הבבלי. שזה למדו בעלי בתים בחבורת הש"ס, שהיו בעירות וגם קביעות 'הדף היומי' רק בתלמוד בבלי. ■

מעשי גדולים

זהירות בממון הזולת

מדוע מתיסר עגלון עני ומדוע נענש צדיק?

או מחוק, או שחסר לגמרי. אמנם זהיר אני להגיה תחילה כל ספר וספר, ברם אדם הוא רק אדם, אי אפשר להשמר לחלוטין. לפעמים הקונים מתבישים לתבוע זאת ממני

אך בלבם פנימה מקפידים המה ואם כן מה לך להתפלא שגם אני נענשתי... ■

יפה אם לא נכשלת בזה. טען העגלון: רבי, אם כן מדוע נגנבה פרוותך בחורף האחרון בתחנת הרכבת? נאנח 'החפץ חיים' והשיב: סבור אתה שאני צדיק גמור, לדאבונני לא כן הוא, אף לי כשלונות משלי, עוסק אני בהדפסת ספרי, לפעמים מזדמן בספר דף קרוע

פעם כשנסע 'החפץ חיים' עם עגלון מראדין, סיפר לו הלה על צרותיו ושאל: מדוע נגזר על יהודי עני כמוני להתיסר? הרגיעו 'החפץ חיים' ואמר: "צדיק ה' בכל דרכיו", אך העגלונים עומדים בפני נסיונות וכשלונות משלהם. לפעמים הם מסכמים עם אנשים על מחיר נסיעה והובלה ולבסוף הם דורשים הוספה. או בנוסעם בדרך, הם חוטפים תבן משרות אחרים, או משלחים סוסיהם לרעות במרעה של אחרים. לפיכך עליך להרהר

טענות שאדם אומר לעצמו... משל ונמשל ב'עולם המודרני'

כמה משלים ונמשלים שהם בבחינת דע מה שתשיב לעצמך

וטוען שאצלו - 6 כפול 6 שווה 6. אם יגיע אליו חשבון חשמל, עם חיוב של שש מאות שקלים לשלם, הוא פשוט יגיד ל'חברת חשמל': "טעות עמכם, על פי לוח הכפל שלי ואמונתי, אני חייב לכם, רק מאה שקלים, וכך 'ודאי' יפטר מן ההפרש, שהרי 'איש באמונתו יחיה'... לא?" תשובת 'חברת החשמל' לא תאחר לבוא: "סליחה ממך, אצלנו הכלל אומר 'איש באפלתו יחיה'.

מסופר על זקן שבצהרי יום קיץ חם מאד, ירד למרתפו הקר בכדי להתרענן ולהשיב את רוחו, ברגע שנכנס למרתף נעשה סומא, בגלל האפילה. אמר לו בנו שהקדימו: אל תדאג אבי, זה טבעי, כשעוברים מאור לחשך, אי אפשר לראות. אך עוד מעט, יתרגלו עיניך לחשך ובקושי תבחין שחשך כאן. ענה לו אביו הזקן: בני היקר, זהו בדיוק הדבר שאני חושש ממנו. אפילה, היא אפילה! אבל קיימת סכנה, שהיא תשכנע אותנו, שהיא אור.

פעם קראו ליצר הרע 'השטן', אבל הוא התלונן שהשם הזה מפחיד מדי את האנשים, לכן הוחלט לקרוא לו 'היצר הרע'. אך אחרי אלפי שנים התלונן שוב, שגם שם זה מפחיד הוא, על כן הוחלט לקרואו סופית, בשם סטרילי נאור וחדש: 'העולם המודרני'!!

"הוי, האמרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חשך לאור ואור לחשך, שמים מר למתוק ומתוק למר". (ישעיה: פרק ה' פסוק כ')

יש ביננו, ש'חושבים' כמו הפרה, שלוקחים אותם לטיול ארוך ומהנה, מבלי להתבונן בצדי הרכיבם, לאן הדרך מובילה. אך כדאי ומומלץ לחקור ולברר, מוקדם ככל האפשר, מדוע דוקא אני הוא זה, שנהנה?

אדם אומר לעצמו: אני אקיים חלק מן המצוות ודיי. האין זה מספיק? **למה הדבר דומה?** לנהג שעצרו שוטר, על שעבר באור אדום. ותשובתו לשוטר: "נכון שעברתי באור אדום, אבל אל תשכח שלפני כן עברתי גם באור ירוק. אז מה הבעיה, פעם אדום ופעם ירוק. הרי בכל אופן, חלק, אני כן מקיים.

אדם אומר לעצמו: אני מוכן לקיים מצות, אבל, בקצב שלי.

אדם אומר לעצמו: אני מוכן לקיים מצות, אבל, בקצב שלי.

למה הדבר דומה? לגנב שכל חדש פרץ לשלשים דירות. תפסו אותו והבטיח שישתנה, אבל, לא בבת אחת. לאט לאט. בחדש הבא מבטיח שיגנוב רק מעשרים דירות, אחרי כן יצטמק ורע לו, עד שיפסיק בכלל... האם נאפשר לו לגנוב עוד פעם אחת?

אדם אומר לעצמו: אתה יודע מה, כל אחד יחיה את חיו, 'איש באמונתו יחיה'. **למה הדבר דומה?** לרואה חשבון שהמציא 'לוח הכפל' חדש על פי אמונתו

אדם אומר לעצמו: אני שמח בשלי ולמה שאתחייב לחיות עפ"י תורה ומצוות?

למה הדבר דומה? לשוטר שעוצר אותו נוסע ב'אדום'. והוא יושב מולו ואומר לו: "מה זה ענייך, אני מאד מאד שמח לסוע באדום". "חן חן לך, על זה שאתה שמח. אך אין זה מונע ממני לתת לך דו"ח וגם אשמח ללוותך לתחנת המשטרה". ועל כגון דא נאמר: "שמח בחור בילדותיך ויטיבך לבך בימי

בחורותך והלך ברכי לבך ובמראי עיניך ודע כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט" (קהלת י"א, ט)

אדם אומר לעצמו: אני נהנה ומטייל בעולם, מדוע אחקור ואברר את סיבת היותי כאן?

למה הדבר דומה? לרפתן הנכנס לרפת ומסמן את הפרות וביום אחד מעלים אחת מהן למשאית. כל הדרך, הפרה נהנית מהנסיעה, שרה ושמחה, על כי נבחרה רק היא לצאת לטיול, בעוד שכל הפרות האחרות נותרו מסכנות וחסרות מזל ברפת. אך על דבר אחד לא 'חשבה' הפרה, שדרכה לשחיטה. אילו 'שאלה' הפרה את עצמה, במה וכייתי? ודאי שהיתה מוותרת על כל התענוג המפוקפק הלז.

פרשת תרומה

וצפית אותו זהב

כל תלמיד חכם, שאין תוכו כבדו ואין בו יראת שמים, אינו תלמיד חכם

הרה"ג שלימה לוינשטיין
מיוחד לגנזי המלך

"ונתתה את הפרכת תחת הקרסים... והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים" (שמות כ"ו, ל"ג)

למה צריך שתי קדושות? למה ד' לא השכיח קדושה אחת?

מסביר ה'מגיד מדובנא': כל בני ישראל הביאו תרומות, אך לא כולם הביאו באותה כונת הלב: אלו שהביאו עם כל הלב, תרומתם יועדה לקדש הקדשים והשאר לקדש; וזהו פשר הפסוק **"והבדילה הפרוכת לכם"**, שאתכם היא תבדיל, ע"פ כונות התורם.

אומר רבינו יוסף חיים זצ"ל ב'אדרת אליהו': לפי זה יובן מאמר הפסוק **"ויקחו לי תרומה"**, שתרומה תקחו מכולם, אבל **"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"**. "תרומתי" רק מ"כל אשר ידבנו לבו".

רש"י אומר: **"לי" - לשמי**.

מה הקשר בין שם שמים, לבין התרומה?

אומר האר"י ז"ל: כשנותנים צדקה מתקיים שם ד' המפורש. הכיצד? העשיר מושיט את ידו וזו נראת כמו ו'. יש חמש אצבעות ביד וזה ה'. המטבע זה י' ולעני ישיד וזה עור ה'.

מוסיף מרן הרב חיד"א: וזו כונת הכתוב **"עשיר ורש נפגשו עשה כולם ד"**, שביחד יוצא מהם שם שמים.

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם..." (שמות כ"ה, ג')

שואל ה'אדרת אליהו': המלה **"מאתם"**

נראית לכאורה מיותרת וצ"ל שיקחו זהב, כסף ונחושת? ועוד, למה ד' בקש גם נחושת וכסף? היה צ"ל רק זהב ומהזהב כבר יקנו כל מה שצריך?!

עונה ה'אדרת אליהו': ד' ידע שבצבור גדול, לא לכל אחד נתת הלב לתת זהב דוקא. יש כאלה שלא מסוגלים לכך... אבל ד' רוצה שכל אחד יתן בלב שלם וכיצד עושים זאת? שיתנו גם שמן וגם נחושת, העיקר שיתנו זאת בלב שלם. לכן - **"מאתם"**, כיון שיש צבור גדול כל כך ורוצים שכל אחד יביא את נדבת הלב האמיתית שלו.

"ועשו ארון עצי שטים..." (שמות כ"ה, י')

אומר ה'חתם סופר': הכרובים שהיו על הארון, היו פניהם איש אל אחיו ופניהם גם אל הכפורת. **"איש אל אחיו" - הכונה לשני תלמידי חכמים שיהיו נוחים זה לזה בהלכה (שבת ס"ג); "ופניהם אל הכפורת"**, שמטרת שניהם להגיע לשרש האמת של הסוגיא.

שני הבדים, הכונה למחזיקי התורה והארון שהיה נושא את נושאי, מכון לכך שמי שמחזיק את הת"ח שלא יחשוב שהת"ח חייב לו, אלא האמת היא שהארון נושא את נושאי, מי שתורם - לעצמו, הוא תורם.

ואומר ה'בן יהודע' על הגמרא (יומא ע"א). המסבירה את הפסוק **"אליכם אישים אקרא"** (משלי ח', ד') ש'אלו תלמידי חכמים שדומין לנשים ועושים גבורה כאנשים'.

ומסביר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל, בספרו 'בן יהודע', שתלמידי החכמים יושבים בבית המדרש והוגים בתורה, אבל אינם עוסקים במשא ומתן ומלאכה וזוהם הם דומים לנשים שיושבות בביתם ומתפרנסות מבעליהן; כך הת"ח מתפרנסים ממה שנודבים העשירים להחזקתם, אבל באמת הם עושים גבורה כאנשים ושלא כנשים המושפעות מבעליהן: הת"ח אע"פ

שמקבלים ממחזיקיהם העשירים, הם - הם המושפעים מהם, שע"י החזקתם הם זוכים להצלחה בכל מעשי ידיהם! ומוסיפים, ע"פ הכתוב במסכת עירובין (נ"ד): **"האי עלמא כבי הילולא דמי חטוף ואכול, חטוף ושתה"**, לחתונה באים כולם שמחים. מתישבים, אוכלים ונהנים, פרט למחותנים עצמם, שכל ארגון ונהול החתונה, גורם להם טרדות רבות. **"כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני דיו בקב חרובים"** (תענית כ"ד) - כולם מתקיימים בזכות לומדי התורה, לפי שהארון נושא את נושאי!

למה לא כתוב **"על פי שנים עדים"** ולמה לא כתוב **"שני עדים"**? מסופר כי בעירו של הגאון מוילנא העלילו על בתו של ראש הקהילה שהתנהגה שלא בצניעות והביאו עדי שקר לשם כך. ראש הקהל הלך לגאון מוילנא שיעזור לו והגאון עצמו הלך לחקור את העדים. לאחר שחקר את שניהם, קרא להם פנימה וצעק עליהם: **"הודו ששקרתם"!** נבהלו העדים מצעקת הגאון והודו מיד ששקרו...

לתדהמת כולם הסביר הגאון שאין מדובר כאן ברוח הקדש, אלא ע"פ הגמרא (סנהדרין כ"ט), שצריכים לחקור את העדים ואם נמצאו דבריהם מכוונים אזי צריך לקיים את העדות; ולמה כתוב **"מכוונים"** ולא **"שויים"**? על כרחך שאם שני בני אדם יתארו מקרה אחד, כל אחד מהם יספר זאת בצורה שונה וישתמש במילים אחרות מנקודת מבטו. ברם אם נמצאו דבריהם שויים, משמע שתיאמו מראש העדות ביניהם.

לכן, אין שני עדים, אלא שנים עדים. שלעולם הם לא יאמרו אותו הדבר! יהושע שלח שנים מרגלים. למה לא שלח שני מרגלים?! אצל רחב כתוב **"ותצפנו"** ולמה לא **"ותצפנו"**? כי אחד היה מלאך ואחד היה בן אדם, כלומר לא שויים, "שנים" ולא "שני".

אומרת הגמרא (יומא ע"ב): **"אמר רבא: כל תלמיד חכם שאין תוכו כבוד, אינו תלמיד חכם"**. הכונה שתהיה בו יראת שמים.

אומר ה'בן יהודע' לכן התורה נקראת מים, שאין מים אלא תורה, שנאמר **"הוי כל צמא לכו למים"** (ישעיהו נ"א, א'). למה התורה נמשלה למים? במלה 'מים' הנגלה והנסתר של האותיות הוא זהה, כלומר, המים תוכם כברים (הנגלה והנסתר בגימטריה האותיות זהה: מ=ם, ו=ו, מ=ם).

האם לא אומרים בלשון הקדש "שני כרובים"?

כשאומרים "שני" הכונה שהם שויים: **"שני שעירי עזים לחטאת"**. אומרת הגמרא (שבועות ט'), ש'שני' הכונה שהם שויים בכל.

אומר הגאון מוילנא: למה כתוב בפרשת בראשית, שד' מיעט את הירח? שנאמר **"את שני המאורות הגדולים"**

ואח"כ נאמר **"את המאור הגדול ואת המאור הקטן"**, שאם היה כתוב רק 'שני' הכונה שהם היו שויים בכל ואם לאחר מכן כתוב המאור הגדול והמאור הקטן, משמע שד' מיעט את אחד המאורות.

כתוב **"על פי שנים עדים"** ולמה לא כתוב **"שני עדים"**? מסופר כי בעירו של הגאון מוילנא העלילו על בתו של ראש הקהילה שהתנהגה שלא בצניעות והביאו עדי שקר לשם כך. ראש הקהל הלך לגאון מוילנא שיעזור לו והגאון עצמו הלך לחקור את העדים.

לאחר שחקר את שניהם, קרא להם פנימה וצעק עליהם: **"הודו ששקרתם"!** נבהלו העדים מצעקת הגאון והודו מיד ששקרו...

לתדהמת כולם הסביר הגאון שאין מדובר כאן ברוח הקדש, אלא ע"פ הגמרא (סנהדרין כ"ט), שצריכים לחקור את העדים ואם נמצאו דבריהם מכוונים אזי צריך לקיים את העדות; ולמה כתוב **"מכוונים"** ולא **"שויים"**? על כרחך שאם שני בני אדם יתארו מקרה אחד, כל אחד מהם יספר זאת בצורה שונה וישתמש במילים אחרות מנקודת מבטו. ברם אם נמצאו דבריהם שויים, משמע שתיאמו מראש העדות ביניהם.

וכן אצל שלמה המלך, שכתוב **"אז תבאנה שתיים נשים"** (מל"א, ג'). ולמה לא **"שתים"**? כי אם היו באות לאותה המטרה, שכל אחת רוצה את הילד, היה כתוב **"שתים"**, אך ידוע, שלא באו לאותה מטרה, לפי שהאחת היתה כלתה של השניה ולכלה מת הילד והיא החליפה עם הילד של חמותה. ההחלפה נועדה למנוע מהכלה להמתין שתיים עשרה שנה עד שיגדל הילד של חמותה וייכנס אותה, בהחלפה הזאת היא רצתה להרויח פעמיים: גם שלה יהיה בן וממילא לא

תזדקק להתייבם ולכן היא היתה מוכנה שיהרגו אותה, לפי שאז לא תצטרך לחכות 12 שנה ליבום. כך אומרים הגאון מוילנא והמאירי ולכן נאמר שתיים נשים ולא שתי נשים.

ובפרשה שלנו: כרוב אחד היה עם פנים של בן וכרוב אחד היה עם פנים של בת וממילא הם **"שנים"** ולא "שני". כך מסביר ה"שלמה חדשה".

יש שלשה זרי זהב: זר זהב, בשלחן.

למה לא כתוב **"על פי שנים עדים"** ולמה לא כתוב **"שני עדים"**? מסופר כי בעירו של הגאון מוילנא העלילו על בתו של ראש הקהילה שהתנהגה שלא בצניעות והביאו עדי שקר לשם כך. ראש הקהל הלך לגאון מוילנא שיעזור לו והגאון עצמו הלך לחקור את העדים.

לאחר שחקר את שניהם, קרא להם פנימה וצעק עליהם: **"הודו ששקרתם"!** נבהלו העדים מצעקת הגאון והודו מיד ששקרו...

למה לא כתוב **"על פי שנים עדים"** ולמה לא כתוב **"שני עדים"**? מסופר כי בעירו של הגאון מוילנא העלילו על בתו של ראש הקהילה שהתנהגה שלא בצניעות והביאו עדי שקר לשם כך. ראש הקהל הלך לגאון מוילנא שיעזור לו והגאון עצמו הלך לחקור את העדים.

וכן אצל שלמה המלך, שכתוב **"אז תבאנה שתיים נשים"** (מל"א, ג'). ולמה לא **"שתים"**? כי אם היו באות לאותה המטרה, שכל אחת רוצה את הילד, היה כתוב **"שתים"**, אך ידוע, שלא באו לאותה מטרה, לפי שהאחת היתה כלתה של השניה ולכלה מת הילד והיא החליפה עם הילד של חמותה. ההחלפה נועדה למנוע מהכלה להמתין שתיים עשרה שנה עד שיגדל הילד של חמותה וייכנס אותה, בהחלפה הזאת היא רצתה להרויח פעמיים: גם שלה יהיה בן וממילא לא

כהונה, נזקקים לכתרה של התורה. כהן גדול ועם הארץ, יצטרך כל הזמן ללכת לרב ולשאל אותו האם נהג כהלכה; מלך שלא יודע תורה, כיצד ישפוט את העם? הוא יצטרך רב צמוד. לכן נאמר (קהלת ד', ט'): **"טובים השנים"** וכשהם באים **"מן האחד..."**

שואלת שם הגמרא: **"רבי יוחנן רמי כתיב: "זר" וקרינן "זיר"?"** התשובה היא: זכה - נעשית לו 'זיר'; לא זכה - 'זרה' הימנו. לכן אמר דוד המלך ע"ה (תהילים פ"ו, י"ז): **"עשה עמי אות לטובה"** ואומר ה'בן יהודע' שהכונה לאות י' הנ"ל, כלומר שאזכה לכתר תורה".

יש שלשה זרי זהב: זר זהב, בשלחן.

למה לא כתוב **"על פי שנים עדים"** ולמה לא כתוב **"שני עדים"**? מסופר כי בעירו של הגאון מוילנא העלילו על בתו של ראש הקהילה שהתנהגה שלא בצניעות והביאו עדי שקר לשם כך. ראש הקהל הלך לגאון מוילנא שיעזור לו והגאון עצמו הלך לחקור את העדים.

לאחר שחקר את שניהם, קרא להם פנימה וצעק עליהם: **"הודו ששקרתם"!** נבהלו העדים מצעקת הגאון והודו מיד ששקרו...

אומר ה'חתם סופר': שכל כפתוריה, ירכיה וגביעיה, לא מהחכמות החצוניות המה, כי אם מהתורה עצמה. התורה לא נצרכת לתוספות. ואמר ר' יוחנן: **"כל האוחז ספר תורה ערום, נקבר ערום"** (מגילה ל"ב). והכונה, לפי ה'חתם סופר', היות שהוא נזקק לחכמות חצוניות - כלומר הוא אפיקורס - לכן נקבר ערום.

"ועשית... הקדשים למשכן עצי שטים עמדים" (שמות כ"ו, ט')

אומרת הגמרא, (יומא ע"ב), **"שמעמידין את צפויין"**. ומסביר רש"י שהזהב נסמך על העץ. אומר ה"פנים יפות": אצל האשה (מלכים ב', ד') שאלישע עשה לה נס והרבה לה את השמן בביתה, כתוב **"ויעמד השמן"**. חז"ל מסבירים שהשמן התיקר הרבה. כלומר **"ויעמד"** במונח התיקר' גם כאן עצי השטים שציפו אותם בזהב, גרמו לזהב להתיקר ולא שהצפוי ייקר אותם. ■

תפילה

'אדון עולם' בגימטריה 'אין סוף'

לקט דברי תורה ופנינים יקרים ומופלאים, על התפילה

הרב יוסף ירושלמי
מיוחד לגנזי המלך

אותיות המלוי של התיבה 'אדם' הינם 'מתפלל' - א-לף ד-לת מ-ם, ללמדנו גודל חשיבותה של התפילה, שזו השלימות של האדם.

מודה אני לפניך

כתב רבינו הרמב"ן (שמות י"ג, ט"ז):
'כוונת כל המצות שנאמין באלקינו ונודה אליו שהוא בראנו. והיא כונת היצירה. ואין קל עליון חפץ בתחתונים, מלבד שידע האדם יודה לאלקיו שבראו. וכונת רוממות הקול בתפלות וכונת בתי הכנסיות וזכות תפלת הרבים, זהו, שיהא לבני אדם מקום יתקבצו ויודו לקל שבראם והמצאם ויפרסמו זה ויאמרו לפניו, בריותיך אנחנו.'

'אדון עולם'

מי שמכוין בעת התחלת 'אדון עולם', ערב אני בדבר זה, שתהא תפילתו נשמעת ואין שטן מקטרג על תפילתו ואין לו שטן ופגע רע, בראש השנה ויום כפור בתפילתו ואוביו נופלין לפניו ויש אומרים אף יצר הרע משלים איתו. (מטה משה סימן שני"ב בשם רבי יהודה חסיד ורב האייר ורב שרירא גאון)

אדון עולם

בגימטריה 'אין סוף'. (של"ה מסכת יומא)
הטעם שאת תחילת התפילה אנו פותחים ב'אדון עולם' ובדומה לזה אנו פותחים את תפילת העמידה בלשון ד' שפתי תפתח ואין אנו אומרים 'מלך העולם', כמו שאנו רגילים לומר בכל הברכות.
כדי להזכיר את זכותו של אברהם אבינו ע"ה. והוא על פי מה שאמרו חכמינו ז"ל במסכת ברכות (ז): 'מיום שברא הקב"ה את עולמו לא י-ה מי שקראו להקב"ה אדון עד אברהם אבינו, שנאמר: 'ד' אלקים במה אדע'. ובדומה לזה מציינו במסכת יומא (כח): שבשחיטת התמיד הזכירו לשון 'האיר פני כל המזרה עד שהוא שבחברון' בכדי להזכיר את זכותו

של אברהם אבינו הקבור במערת המכפלה, אשר בחברון. (שיח יצחק בשם מגיד צדק) כתב רבינו מאיר שמחה זצ"ל מדוינסק על הפסוק "אם מחוט ועד שרוך נעל", שיתכן לומר שהטעם שלובשים תפילין וטלית גדול בתפילת שחרית, לפי שכתוב במסכת סוטה (יז): 'דרש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו אם מחוט ועד שרוך נעל, זכו בניו לב' מצות: חוט של תכלת ורצועה של תפילין' ומאחר שאמרו חכמינו ז"ל במסכת ברכות (כו): 'אברהם תקן תפלת שחרית', על כן המנהג שבתפילה זו עם ישראל מניח את התפילין ומתעטף בטלית גדול. (משך חכמה פר' לך לך)

ברוך אתה...

כתבו רבותינו הראשונים ז"ל, מה שתקנו חכמים לשון הברכה 'נגלה ונסתר', שהרי ברוך 'אתה' ד' - נאמר בלשון נגלה ואילו אשר 'קדשנו... וצונו' - נאמר בלשון נסתר. בכדי לקבוע בלבנו שהקב"ה נגלה ונסתר קרוב ורחוק. כלומר נגלה וקרוב מצד השכל ונסתר ורחוק מצד עצמו. נגלה מצד פעולותיו ונסתר מצד עצמותו. וכדי לשמוע את העיקר הזה תיקנו לנו נוסח הברכה בלשון נגלה ונסתר. והמשילו רעיון זה בשמש, שאפשר להשיגו מצד עגולו, אבל מצד עצמו והיילת אורו אי אפשר להשיגו, כי אם יסתכל בו האדם יכהה מאור עינו.

'אשר קדשנו במצותיו'...

כשמברך על נטילת ידי או על הפרות או על המצות השגורות בפי כל אדם, יכוין לבו לשם בוראו, אשר הפליא חסדו עמו ונתן לו הפרות וציווהו על המצות ולא יעשה כאדם העושה דבר במנהג ומוציא דבריו מפיו, בלא הגיון הלב. וכתוב בישע"י (כ"ט, י"ג): 'יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבודני ולבו רחק ממני' וכו'. (רבינו יהודה החסיד ומובא במשנה ברורה סימן ה')

הגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל, הי-ה מיעץ לאנשים לקבל על עצמם לברך ברכת המזון מתוך סדרו, לפי שהברכה מתוך הכתב עוזר לכונה הראויה וכבר המשילו המפרשים דבר זה, לפסוק הנאמר במגילת אסתר "עם הספר ישוב מחשבתו", כלומר שהמחשבה מתעוררת ע"י ההסתכלות בתוך הספר. ■

"והלכת בדרכיו"
'מה הוא רחום'
אף אתה היה רחום'

>>> המשך מעמ' 1

יטובב אי שם והוא לא שומע ממנו, או חלילה שומע שמועות רעות עליו? אז אם אנחנו בשר ודם מבינים זאת, כיצד לא נבין שהקב"ה מצפה שבניו, בחיריו, אלה שתפארתו בהם "ישראל אשר בך אתפאר" כנגד כל העולם, ינהגו כבוד באבא שלהם ועוד אבא שכל העולם מכיר? מי שזוכה להיות בבין אדם לחברו בסדר, אפילו אם הוא רשע גדול, המקטרג לא יכול לפגוע בו והאבא מרוצה ממנו. כנאמר: "חבור עצבים אפרים הנח לך". אפילו שאפרים היו מחוברים לעבודה זרה ועבודה, אבל כיון שהם היו מחוברים יחדיו, הנח לו, המקטרג לא יכול לפגוע בהם. ידוע, כי בדרורו של אחאב, שכולם היו עובדי עבודה זרה, היו יורדים למלחמה ונוצחים. וזאת כיון שלא היו ביניהם דילטורין, כלומר מספרי לשון הרע, אפילו שעברו עבודה זרה, נצחו בכל המלחמות. בדרורו של שאול, שהיו צדיקים, יורדים למלחמה ומפסידים. מדוע? מפני שהיו ביניהם מספרי לשון הרע.

עד היכן הדברים מגיעים?

"יהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחרים". בוני מגדל בבל רצו שראשו יגיע השמימה. נגד הקב"ה. והוא, כביכול, צריך היה לרדת ולבולל את שפתם, כיון שאי אפשר לגעת בהם, שכן, כולם ביחד. אפילו שהם משתפים פעולה לדבר עבירה, עצם העובדה שהם יחדיו, שומרת עליהם מן הרין, בעולם הזה. אין שמירה יותר גדולה מלהיות ביחד. כשאנחנו בודדים וכל אחד דואג רק לעצמו ולא ינטרס האישי שלו, המקטרג שובר אותנו בקלות. אבל אם נהיה מחוברים לאחריים לטובה, אחד ישמור על השני וידאג לצרכיו הרוחניים והגשמיים, אי אפשר למזיק הרוחני לפגוע בנו, לא בעולם הזה ולא בבא. ■

כ"ס

וזר לא יקרב...

מקסידור נרתמת למלחמה בנגע הפריצות לכתים. מעכשיו יעמדו לרשותכם סורגים מתקפלים או קבועים, שערים ומחסומים חשמליים בטכנולוגיה המתקדמת בעולם. מעכשיו. כל אחד יכול להרשות לעצמו ליהנות מהביטחון והיופי שמוצרי מקסידור מעניקים לבית בזכות שיטת התמחור המשתלמת של מקסידור.

360 ש"ח
למ"ד לסורג קבוע, כולל מע"מ

7800 ש"ח
שער חשמלי מתחום

3 שנות אחריות

1-700-50-20-20
www.maxidor.co.il

קבוצת אלון
Maxidor
מקסידור. סורגים מתקפלים ושערים חשמליים

מתחברים... עם הרב אמונו יצחק שליט"א

בית שמש באולמי רויאל מרכז מסחרי
ביום ראשון 13/02/05
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

זכרון עולם

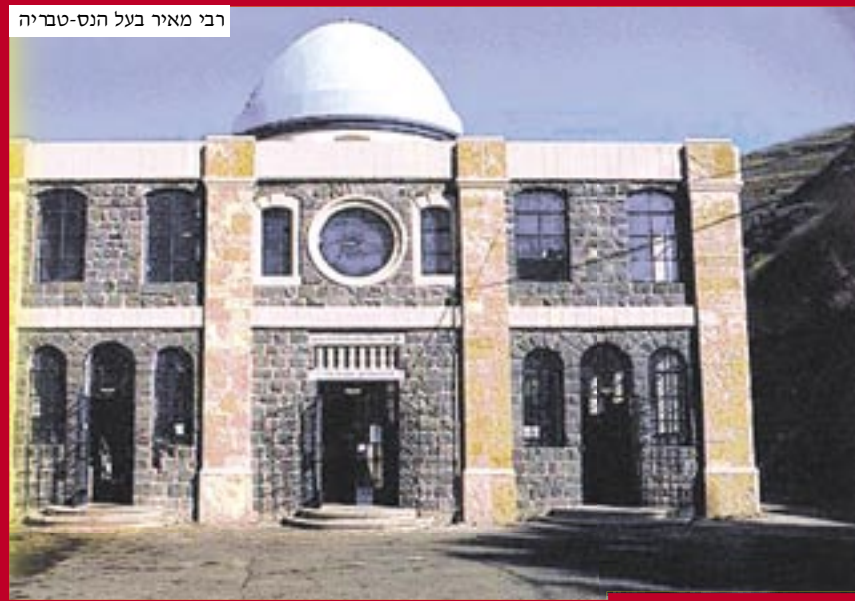
המעוניין לתרום להפצת גליונות 'גנזי המלך' הבאים לעלוי נשמה, ליום זכרון או להצלחתו: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך' גליון זה 'גנזי המלך' מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן this booklet is sponsored for the memory of:

מכרז נחום בן מיסה ואשתו ג'מא בלולו בת ג'ורא - לעילוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora	אורא נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחת פרנסה טובה Azura Nahum and his family	יהודית חקמן בת גמילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	דינה סרור בת מעסודה ובנו משה בנדרו בן דינה - לעילוי נשמתם Dina Seror bat Mesauda and his son Moshe Bendaud ben Dina
אנריכו ארון מג'יאר בן רוזא לעילוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa	ג'יאני מוסכתי בן כוסטנצא שיוזכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza	ג'יובני אמתי בן קרלא לזכות לחזור בתשובה שלמה Giovanni Amati ben Carla	ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעילוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora
מרטניה די קסטרו בת סברניה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	דוב חיים דבש בן מיכל מינא לפרנסה טובה ולבנות בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	אילן חי דבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו נאווי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura	סטפנו קלאו בן פראנקה לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca
אדי מסיקה בן ג'יוליה לזיווג הגון כדי לבנות בית כשר בישראל Eddy Messica ben Giulia	השותפים: לאונה סונינו בן ג'יוליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספרייה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'יוליה לזכות בבן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	יעקוב ג'יקומו טראג'ינה בו אסתר לעילוי נשמתו Yaakov Giacomo Terracina ben Ester
נאמי ג'רבי בת מרים לעילוי נשמתה Noemi Djerbi bat Miriam	אליהו פרג'י רפאל ברנס בן דורים ומשפחתו לשלום בית Eliahu Fragi Faellino Baranes ben Doris	נתנאל בן יצחק ע"ה Nesanel ben Yitschok a"h	

נסיעה לקברות הצדיקים

אמנון יצחק עם הרב שליט"א

רבי מאיר בעל הנס-טבריה

זכאי
"חי כפלים"
50%
הנחה

ר' יונתן בן עוזיאל-עמוקא

ביום רביעי י"ז אדר א' 23.02.05

יציאה בשעה 7:30 בדיוק

המסלול:

קבר מאיר בעל הנס	11:30 טבריה
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	13:00 כינר
ארוחת צהרים כיד המלך	14:30 כינר
קבר האר"י הקדוש	17:00 צפת
קבר רבי פנחס בן יאיר	
קבר מרן רבי יוסף קארו	

מועד האחרון להרשמה: יום רביעי 16 בפברואר 05 ז' באדר א'

תכנית הנסיעות לקברות הצדיקים לשנת תשס"ה של ארגון "שופר"

יום רביעי 06.04.05 כ"ו אדר ב' יום רביעי 13.07.05 ו' תמוז
יום רביעי 25.05.05 ט"ז אייר יום רביעי 14.09.05 י' אלול

הרשמה בימים א-ה בין השעות 09:00-15:00 בפנייתך בקש את גב' חייבי

ההרשמה במשרדי "שופר" רה' מתתיהו 10, בני ברק טל: 03-6777779

כמו כן נתן להרשם במקומות הבאים:

אזור הרצליה: זוגג שמחה נייד: 052-3303442 טל: 09-9558033 אזור דרום: משפ' ידעי נייד: 050-5632941 - 050-9100104
אזור רשל"צ: הברי רות נייד: 052-5443805 טל: 03-9452955 אזור אלעד: משפ' משמור נייד: 054-2021495